

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра обліку і аудиту

06-02-346М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять з навчальної дисципліни
**«Економіка рибогосподарських підприємств
(економіка, організація, бухгалтерський облік,
менеджмент, маркетинг)»** для здобувачів вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною
програмою «Водні біоресурси та аквакультура»
спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з
якості ННІЕМ
Протокол №6 від 20.02.2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до практичних занять з навчальної дисципліни «Економіка рибогосподарських підприємств (економіка, організація, бухгалтерський облік, менеджмент, маркетинг)» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Зінкевич О. В. – Рівне : НУВГП, 2025. – 23 с.

Укладач: доцент Зінкевич О. В., к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту.

Відповідальний за випуск: Позняковська Н. М., к.е.н., доцент в.о. завідувача кафедри обліку і аудиту.

Керівник групи забезпечення спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура»: Петрук А. М., к.с.-г.н., доцент, доцент кафедри водних біоресурсів.

Зміст

	стор.
Передмова	3
1. Рекомендації щодо використання методичних вказівок	3
2. Мета і завдання навчальної дисципліни	3
3. Зміст навчальної дисципліни	7
4. Завдання до практичних занять	13
Перелік використаної та рекомендованої літератури	20

© О. В. Зінкевич, 2025

© НУВГП, 2025

ПЕРЕДМОВА

Метою практичних занять з навчальної дисципліни «Економіка рибогосподарських підприємств (економіка, організація, бухгалтерський облік, менеджмент, маркетинг)» є закріплення теоретичних знань, вмінь застосовувати теоретичні знання на практиці.

1. РЕКОМЕНДАЦІ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИЧНИХ ВКАЗІВОК

Метою проведення практичних занять є формування у здобувачів вищої освіти системи знань про економіку, організацію, бухгалтерський облік, менеджмент та маркетинг рибогосподарських підприємств.

На практичних заняттях здобувачам вищої освіти необхідно:

- попередньо опрацювати лекційний матеріал за відповідною темою;
- переконатися, що зміст, мета і кінцевий результат завдань є зрозумілим;
- коротко записувати умову завдання та послідовність його виконання.

Запорукою успішного виконання завдань є звернення до актуальних редакцій нормативно-правових документів (законів, наказів, положень, інструкцій тощо), до підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Економіка рибогосподарських підприємств (економіка, організація, бухгалтерський облік, менеджмент, маркетинг)» є: засвоєння здобувачам вищої освіти основних категорій і понять; знання критеріїв і показників, що їх виражають; ознайомлення з методиками визначення різних показників, що характеризують забезпеченість підприємства виробничими ресурсами та ефективність їх використання; ознайомлення з методиками визначення показників економічної ефективності виробництва

різних видів рибогосподарської продукції; вміння аналізувати одержані результати та на їх основі формулювати правильні економічні висновки; надання пропозицій щодо підвищення ефективності виробництва рибогосподарських підприємств; ознайомлення з вимогами щодо організації бухгалтерського обліку та формування облікової політики рибогосподарських підприємств; визначення стратегії управління рибогосподарською діяльністю; проводити маркетингове дослідження підприємств рибного господарства.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Економіка рибогосподарських підприємств (економіка, організація, бухгалтерський облік, менеджмент, маркетинг)» є: охопити базові аспекти економіки рибогосподарських підприємств; формувати підходи до організації бухгалтерського обліку, облікової політики рибогосподарських підприємств; визначати економічні показники діяльності рибогосподарських підприємств; характеризувати сучасні тенденції та динаміку виробничо-економічних показників рибогосподарського комплексу України та визначати перспективи його розвитку; оцінювати можливості розвитку рибного господарства залежно від стану продуктивних сил.

Процес вивчення навчальної дисципліни «Економіка рибогосподарських підприємств (економіка, організація, бухгалтерський облік, менеджмент, маркетинг)» спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-10. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-13. Вміння працювати як індивідуально, так і в команді.

ЗК-14. Відповідальність за якість та своєчасність виконуваної роботи.

ЗК-15. Володіння методами догляду за об'єктами водних біоресурсів та аквакультури при застосуванні сучасних технологій, використання засобів механізації для здійснення виробничих процесів з об'єктами водних біоресурсів та аквакультури і технологіями їх вирощування.

ФК-5. Здатність використовувати математичні та числові методи, що їх застосовують у біології, гідротехніці та проектуванні.

ФК-10. Здатність виконувати експерименти з об'єктами водних біоресурсів та аквакультури незалежно, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати експериментальні дані.

ФК-11. Здатність оцінювати технології вирощування водних об'єктів, знаряддя лову та знаходити рішення, що відповідають поставленим цілям і наявним обмеженням.

ФК-12. Здатність здійснювати технологічні процеси, забезпечення матеріально-технічними, трудовими, інформаційними і фінансовими ресурсами.

Очікувані результати навчання:

ПРН-10. Застосовувати навички виконання експериментів для перевірки гіпотез та дослідження явищ, що відбуваються у водних біоресурсах та аквакультурі, біофізичних закономірностей.

ПРН-12. Збирати та аналізувати дані, включаючи аналіз помилок та критичне оцінювання отриманих результатів спеціальності водні біоресурси та аквакультура.

ПРН-13. Знати та розуміти елементи рибництва (гідроекології, гідротехніки з основами проектування рибницьких підприємств, генетики, розведення та селекції, годівлі риб, іхтіопатології, економіки рибницьких підприємств.

На вивчення навчальної дисципліни «Економіка рибогосподарських підприємств (економіка, організація, бухгалтерський облік, менеджмент, маркетинг)» відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС). Форми контролю: поточний контроль, підсумковий контроль (екзамен).

Мета цих методичних вказівок – допомогти здобувачам вищої освіти: засвоїти основні (ключові) поняття та терміни, ознайомитися з економічними особливостями процесі виробництва, вилову переробки та реалізації рибної продукції; визначати й оцінювати позицію підприємства на ринку, попи і пропозицію на рибну продукцію, калькулювати собівартість продукції рибного господарства, знаходити шляхи підвищення продуктивності праці, якості продукції, вирішувати питання визначення економічної ефективності виробництва риби тощо.

Розподіл годин практичних занять та розподіл балів, які отримують здобувачів вищої освіти, наведено в таблицях 1, 2.

Таблиця 1

Розподіл годин практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин практичних занять	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Предмет і задачі навчальної дисципліни	-	-
2.	Водний фонд рибного господарства України	-	-
3.	Трудові ресурси рибогосподарських підприємств	2	-
4.	Заробітна плата на рибогосподарських підприємствах	4	4
5.	Матеріальні ресурси рибного господарства	2	-
6.	Основний, оборотний капітал і капітал в обігу в рибному господарстві. Нематеріальні активи (ресурси) рибогосподарських підприємств	2	-
7.	Витрати виробництва і собівартість продукції	2	2
8.	Кінцеві результати діяльності рибогосподарських підприємств. Ефективність діяльності рибогосподарських підприємств. Менеджмент та маркетинг в рибному господарстві	2	2
РАЗОМ		14	8

Таблиця 2

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота								Модульний контроль	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
До 6 бал.	До 6 бал.	До 8 бал.	До 8 бал.	До 8 бал.	До 8 бал.	До 8 бал.	До 8 бал.	40	100

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І ЗАДАЧІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

План практичного заняття:

1. Зміст і задачі предмета навчальної дисципліни.
2. Основи методики досліджень в галузевій економіці.
3. Класифікатор видів економічно діяльності: рибальство, аквакультура.
4. Роль економічних знань у формуванні майбутніх фахівців системи рибного господарства.
5. Організація бухгалтерського обліку на рибогосподарських підприємствах.

Контрольні питання до практичного заняття:

1. Значення рибогосподарського виробництва для економіки України.
2. Специфічні риси рибного господарства як виду економічної діяльності.
3. Специфічні метод дослідження, що використовуються при вивченні навчальної дисципліни.
4. Предмет економічної науки.

ТЕМА 2. ВОДНИЙ ФОНД РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

План практичного заняття:

1. Економічна оцінка запасів водних біоресурсів.
2. Водний фонд України.
3. Ефективність використання водно-ресурсного потенціалу.

Контрольні питання до практичного заняття:

1. Основа економічної оцінки природних водойм.
2. Складові водного фонду України.

3. Шляхи підвищення ефективності використання водно-ресурсного потенціалу.
4. Економічна оцінка біологічних ресурсів водоюми.
5. Побудова біоекономічних систем використання біологічних ресурсів океану.

ТЕМА 3. ТРУДОВІ РЕСУРСИ РИБОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

План практичного заняття:

1. Поняття трудових ресурсів. Робоча сила, що функціонує в процесі виробництва.
2. Формування ринку праці і робочих місць. Професійно-кваліфікаційний аспект трудових ресурсів.
3. Кадри рибогосподарських підприємств та їх структура. Система оцінки трудових ресурсів рибогосподарських підприємств. Підготовки та підвищення кваліфікації кадрів.
4. Поняття продуктивності праці. Управління продуктивністю праці. Показники і метод визначення продуктивності праці. Фактори і резерви підвищення продуктивності праці.

Контрольні питання до практичного заняття:

1. Характеристика поняття «трудові ресурси».
2. Категорії працівників рибогосподарських підприємств.
3. Методика визначення показників оцінки ефективності використання трудових ресурсів.
4. Характеристика поняття «продуктивність праці».
5. Соціальне та економічне значення підвищення продуктивності праці на рибогосподарських підприємствах.
6. Види трудомісткості праці.
7. Управління продуктивністю праці.
8. Методи вимірювання продуктивності праці: переваги та недоліки.

9. Показники вартісного методу вимірювання продуктивності праці.
10. Показники натурального методу вимірювання продуктивності праці.
11. Основні груп факторів зростання продуктивності праці.
12. Резерви підвищення продуктивності праці.

ТЕМА 4. ЗАРОБІТНА ПЛАТА НА РИБОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

План практичного заняття:

1. Поняття заробітної плати. Прожитковий мінімум.
2. Структура заробітної плати. Форми і системи оплати праці.

Контрольні питання до практичного заняття:

1. Сутність поняття «заробітна плата».
2. Характеристика функцій заробітної плати.
3. Принципи організації заробітної плати.
4. Елементи структури заробітної плати.
5. Система показників для оцінки результативності праці управлінського персоналу.
6. Основні тенденції динаміки структури персоналу рибогосподарських підприємств.

ТЕМА 5. МАТЕРІАЛЬНІ РЕСУРСИ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА

План практичного заняття:

1. Матеріально-технічна база рибогосподарських підприємств.
2. Плідники та ремонтна група риб, рибо посадковий матеріал, товарна риба і необ'єктні об'єкти культивування.
3. Енергетичні ресурси рибного господарства.
4. Механізація і автоматизація рибогосподарського виробництва.

5. Виробничі будівлі, споруди, машини, транспортні засоби й ефективність їх використання.

Контрольні питання до практичного заняття:

1. Елементи матеріально-технічної бази рибогосподарських підприємств.
2. Показники аналізу рівня споживання електроенергії.
3. Рівні механізації рибогосподарського виробництва.
4. Показник ефективності використання будівель і споруд.
5. Показники економічної ефективності автомобільного транспорту.
6. Показники економічної ефективності використання машин.
7. Шляхи підвищення економічної ефективності використання транспорту в рибному господарстві.

ТЕМА 6. ОСНОВНИЙ, ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ І КАПІТАЛ В ОБІГУ В РИБНОМУ ГОСПОДАРСТВІ. НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ (РЕСУРСИ) РИБОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

План практичного заняття:

1. Моральний і фізичний знос засобів праці. Механізм відтворення основного капіталу рибогосподарського підприємства.
2. Показники ефективності використання основних засобів.
3. Оборотний капітал і капітал в обігу.
4. Поняття і види нематеріальних активів (ресурсів). Оцінка нематеріальних активів (ресурсів). Порядок визначення строку корисного використання нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів (ресурсів). Методика визначення ринкової вартості нематеріальних активів.

Контрольні питання до практичного заняття:

1. Основні засоби, основний капітал та оборотний капітал рибогосподарського підприємства.
2. Критерії віднесення засобів виробництва до основних засобів.
3. Класифікація основних засобів за цільовим призначенням.
4. Види грошової оцінки основних засобів.
5. Амортизація основних засобів.
6. Показники стану та руху основних засобів.
7. Методика визначення показників ефективності використання основних засобів. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів.
8. Оборотні активи рибогосподарських підприємств.
9. Складові капіталу обігу.
10. Методика визначення коефіцієнта обороту оборотних засобів.
11. Суть та необхідність нормування оборотних засобів.
12. Шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу.
13. Ефективність різних форм відтворення основних засобів.
14. Обґрунтованість поділу оборотних засобів на нормовані й ненормовані.
15. Тенденції розширеного відтворення основних засобів на рибогосподарських підприємствах України.
16. Нематеріальні ресурси підприємства та їх вплив на конкурентоспроможність продукції підприємства на ринку.

ТЕМА 7. ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА І СОБІВАРТІСТЬ ПРОДУКЦІЇ

План практичного заняття:

1. Поняття витрат виробництва і собівартості продукції. Класифікація витрат. Групування операційних витрат за економічними елементами та статтями.

2. Методика обчислення собівартості рибогосподарської продукції. Структура собівартості та методика її аналізу.

Контрольні питання до практичного заняття:

1. Витрати підприємства, їх характеристика.
2. Види собівартості продукції.
3. Порядок обчислення собівартості продукції.
4. Калькулювання собівартості продукції.
5. Роль калькулювання в управлінні виробничими процесами на підприємствах рибогосподарської галузі.
6. Номенклатура витрат виробництва у рибогосподарських підприємствах.
7. Шляхи зниження собівартості продукції рибогосподарських підприємств.

ТЕМА 8. КІНЦЕВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ РИБОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ. ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ РИБОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ. МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ В РИБНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

План практичного заняття:

1. Валова продукція рибного господарства. Товарна продукція. Чиста продукція.
2. Прибуток і методика його визначення.
3. Суть ефективності як економічної категорії. Система економічних показників. Рентабельність виробництва та методика її визначення.
4. Методика формування ціни на рибогосподарську продукцію в умовах ринкової економіки.
5. Основні шляхи збільшення прибутку на рибогосподарських підприємствах.
6. Чинники, що впливають на величину виручки від реалізації продукції.
7. Роль цін у збільшенні виробництва та підвищенні якості реалізованої продукції.
8. Основні принципи ціноутворення в рибному господарстві. Етапи формування ціни.
9. Механізм ринкового ціноутворення.

10. Закупівельні та договірні ціни, їх роль у стимулюванні виробництва рибогосподарської продукції та підвищенні його ефективності.
11. Менеджмент в рибному господарстві.
12. Маркетинг в рибному господарстві.

Контрольні питання до практичного заняття:

1. Валова продукція рибного господарства.
2. Відмінність між товарною та реалізованою продукцією.
3. Показник чистого прибутку та методика його розрахунку.
4. Менеджмент в рибному господарстві.
5. Маркетинг в рибному господарстві.

4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 3. Трудові ресурси рибогосподарських підприємств

Завдання. Використовуючи умовні дані (таблиці 3.1, 3.2), визначити та проаналізувати показники рівня використання трудових ресурсів рибогосподарського підприємства.

Таблиця 3.1

Показники використання трудового потенціалу
рибогосподарського підприємства

Показники	Умовні дані
<i>Вихідні дані</i>	
Наявна чисельність працюючих, осіб	290
З них брали участь у суспільному виробництві, осіб	215
Затрати праці, тис. люд.-днів	62,3
Встановлений робочий час зміни (дня)	7
Фактично відпрацьований робочий час за зміну (день)	6,4
Фактична кількість відпрацьованих постійними працівниками людино-годин в цілому по підприємству	1885
<i>Розрахункові показники</i>	
Коефіцієнт використання робочого часу дня	

Показники	Умовні дані
Коефіцієнт використання запасу праці	
Коефіцієнт залучення трудових ресурсів	
Коефіцієнт використання трудових ресурсів	
Коефіцієнт нерівномірного сезонного навантаження	
Коефіцієнт сезонності використання праці	
Показник трудової активності, днів	

Таблиця 3.2

№ з/п	Місяці	Умовні дані	
		Затрати люд.- год.	Структура, %
1	Січень	21160	
2	Лютий		
3	Березень		
4	Квітень		
5	Травень		
6	Червень		
7	Липень		
8	Серпень		
9	Вересень		
10	Жовтень		
11	Листопад		x
12	Грудень		
13	Всього за рік		100,00
14	В середньому за один місяць		

Джерело: [18, С. 24-25]

Тема 4. Заробітна плата на рибогосподарських підприємствах

Завдання 1. Скласти баланс робочого часу одного середньоспискового робітника і розрахувати чисельність робітників, необхідних для виконання виробничої програми трудомісткістю 336 350 нормо-год. Відомо, що режим роботи однозмінний при п'ятиденному робочому тижні. Цілоденні невиходи на роботу становлять, днів: на чергові відпустки – 15,6; відпустки на навчання – 1,2; через хворобу – 6,6; декретні – 2,1; виконання державних обов'язків – 0,5. Втрати часу у зв'язку із скороченням робочої зміни становитимуть: для підлітків – 0,05, для

матерів-годувальниць – 0,15. Номінальний фонд робочого часу налічуватиме 255 днів/рік. Середній процент виконання норм заплановано на рівні 110 %.

Джерело: [1, С. 82]

Завдання 2. Розрахувати годинну тарифну ставку робітників інкубаційно-селекційного цеху при середньому розряді 3,5, якщо відомо, що тарифна ставка I розряду становить 1,2 грн/год., а тарифні коефіцієнти III і IV розрядів відповідно 1,2 і 1,33.

Джерело: [1, С. 82]

Тема 5. Матеріальні ресурси рибного господарства

Завдання 1. Підприємство виробило 150 т рибної продукції. На виробництво було витрачено комбікорми на суму 39 520 грн, добрива на суму 8 680 грн, палива на суму 5 450 грн. Витрати на закупівлю рибопосадкового матеріалу – 40 223 грн. Заробітна плата становить 25 447 грн. Розрахувати рівень матеріаломісткості виробленої продукції.

Джерело: [1, С. 93]

Завдання 2. Середньооблікова чисельність працівників рибогосподарського підприємства становить 324 осіб. З них 42 особи зайняті на механізованих роботах. Визначити коефіцієнт механізації праці.

Джерело: [1, С. 93]

Тема 6. Основний, оборотний капітал і капітал в обігу в рибному господарстві. Нематеріальні активи (ресурси) рибогосподарських підприємств

Завдання 1. Використовуючи умовні дані (таблиця 6.1) розрахувати ефективність використання основних засобів рибогосподарського підприємства.

Таблиця 6.1

Ефективність використання основних засобів
рибогосподарського підприємства

Показники	Методика розрахунку	Роки			Відхилення	
		2021	2022	2023	Абс., +/-	Темп росту, %
<i>Вихідні дані</i>						
1. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	*	718,5	1189,0	1697,2		
2. Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	*	2968	4451	4137		
3. Вартість валової продукції, тис. грн	*	5627	8675	8440		
4. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн	*	4327	6672	6491		
5. Валовий прибуток, тис. грн	*	367	793	551		
<i>Розрахункові показники</i>						
6. Капіталовіддача по валовій продукції, грн/грн	с. 3/с. 1					
7. Капіталовіддача по товарній продукції, грн/грн	с. 4/с. 1					
8. Капіталовіддача по прибутку, грн/грн	с. 5/с. 1					
9. Капіталовіддача валової продукції, грн/грн	с. 1/с. 3					
10. Капіталомісткість товарної продукції, грн/грн	с. 1/с. 4					
11. Капіталомісткість прибутку, грн/грн	с. 1/с. 5					
12. Норма прибутку, %	(с. 5/(с. 1 + с. 2)) x 100					

Джерело: [18, С. 36-37]

Завдання 2. Використовуючи умовні дані (таблиця 6.2) визначити показники ефективності використання оборотного капіталу рибогосподарського підприємства.

Таблиця 6.2

Показники ефективності використання оборотного капіталу рибогосподарського підприємства

Показники	Методика розрахунку	Роки			Відхилення	
		2021	2022	2023	Абс. , +/-	Темп росту, %
<i>Вихідні дані</i>						
1. Середньорічна вартість оборотних засобів, тис. грн	*	560,5	631,4	654,5		
2. Виробничі витрати, тис. грн	*	569,7	567,9	565,8		
3. Матеріальні витрати, тис. грн	*	489,6	514,1	509,7		
4. Вартість валової продукції в цінах 2010 р., тис. грн	*	3457	4951	6417		
5. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн	*	755,8	814,1	769,7		
6. Валовий прибуток, тис. грн	*	4,8	6,9	5,1		
<i>Розрахункові показники</i>						
7. Коефіцієнт обороту	с. 5/с. 1					
8. Коефіцієнт завантаженості	с. 1/с. 5					
9. Фондовіддача, грн/грн	с. 4/с. 1					
10. Фондомісткість продукції, грн/грн	с. 1/с. 4					
11. Матеріаловіддача, грн/грн	с. 4/с. 3					
12. Матеріаломісткість продукції, грн/грн	с. 3/с. 4					
13. Тривалість одного обороту, днів	365/с. 7					

Джерело: [18, С. 47]

Тема 7. Витрати виробництва і собівартість продукції

Завдання 1. Використовуючи умовні дані (таблиця 7.1) визначити виробничу собівартість продукції аквакультури рибогосподарського підприємства.

Таблиця 7.1

Вихідна інформація

№ з/п	Статті витрат	Сума, грн
1.	Комбікорми	122 700
2.	Напівкомбінезони рибальські	1 700
3.	Цьоголітка власного виробництва	73 200
4.	Витрати на збут	12 250
5.	Нарахована заробітна плата працівникам, зайнятим виробництвом продукції	14 300
6.	Нарахована заробітна плата адміністративному персоналу	22 840
7.	З поточного рахунку перераховано податки до бюджету	3 100
8.	Витрати пакувальних матеріалів для затарювання копченої продукції	17 700
9.	Рибопосадковий матеріал, придбаний зі сторони	187 250
10.	Ноші для переміщення риби	900
11.	Добрива	2 800
12.	Нарахована амортизація основних засобів	9 100

Джерело: [1, 140]

Тема 8. Кінцеві результати діяльності рибогосподарських підприємств. Ефективність діяльності рибогосподарських підприємств. Менеджмент та маркетинг в рибному господарстві

Завдання 1. Використовуючи умовні дані (таблиця 8.1) визначити ефективність господарської діяльності рибогосподарського підприємства.

Таблиця 8.1

Рівень економічної ефективності господарювання рибогосподарського підприємства

Показники	Методика розрахунку	Роки			Відхилення	
		2021	2022	2023	Абс., +/-	Темп росту, %
<i>Вихідні дані</i>						

Показники	Методика розрахунку	Роки			Відхиленн я	
		2021	2022	2023	Абс. , +/-	Темп росту, %
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн	*	508	701	241		
2. Середньорічна чисельність працівників, осіб	*	60	100	101		
3. Площа сільськогосподарських угідь, га	*	1466	1413	1281		
4. Прямі затрати праці, тис. люд.-год.	*	477,0	598,1	332,1		
5. Виробнича собівартість, тис. грн	*	5033	5010	5926		
6. Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн	*	1347	1881	2087		
7. Валовий прибуток, тис. грн	*	6105	6181	7173		
8. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	*	5597	5480	6932		
<i>Розрахункові показники</i>						
9. Одержано доходу (виручки) від реалізації продукції в розрахунку на:						
- 100 га сільськогосподарських угідь, тис. грн	с. 1/с. 3					
- 1 середньорічного працівника, грн	с. 1/с. 2					
- 1 люд.-год.	с. 1/с. 4					
- 1 грн поточних виробничих витрат, грн	с. 1/с. 5					
- 1 грн необоротних активів, грн	с. 1/с. 6					
10. Одержано прибутку із розрахунку на:						
- 100 га сільськогосподарських угідь, тис. грн	(с. 7/с. 3) x 100					
- 1 середньорічного працівника, грн	с. 7/с. 2					
- 1 люд.-год.	с. 7/с. 4					

Показники	Методика розрахунку	Роки			Відхиленн я	
		2021	2022	2023	Абс. , +/-	Темп росту, %
- 1 грн поточних виробничих витрат, грн	с. 7/с. 5					
- 1 грн необоротних активів, грн	с. 7/с. 6					
11. Рівень рентабельності, %	с. 7/с. 8 x 100					
12. Норма прибутку, %	(с. 7/(с. 6 + с.)) x 100					

Джерело: [18, С. 55-56]

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вдовенко Н. М. Економіка рибогосподарських підприємств : підручник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2017. 212 с. URL:
2. Рибне господарство: традиції та інновації. Вітчизняний та світовий досвід [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / упоряд. Т. П. Фесун ; Нац. ун-т харч. технол., Наук.-техн. б-ка. Київ, 2021. 221 с. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/34264/3/Fisheries.pdf> (дата звернення: 28.05.2023).
3. Плаксієнко В. Я., Камінська Т. Г., Маренич Т. Г., Скрипник С. В., Гордієнко М. І., Ільчак О. В., Ткаченко О. С., Чернецька О. В. Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах : підручник. 3-тє вид., перероб. та допов / За ред. В. Я. Плаксієнка. Київ : Вид-во «SBA Print», 2022. 508 с. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/6530/1/1%20%282%29.pdf>.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
5. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 року № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#top>.
6. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 року № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#top>.
8. Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 року № 5293-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5293-17#top>.
9. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 року № 973-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>.
10. Положення про Державне агентство меліорації та рибного господарства України: постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 року № 895. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895-2015-%D0%BF#Text>.
11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
12. Методика нормативної грошової оцінки земельних ділянок: постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2021 року № 1147. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2021-%D0%BF#Text>.
13. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2006 року № 1315. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1315201-06#Text>.

14. Методичні рекомендації з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах: наказ Міністерства аграрної політики України від 02.07.2002 року № 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0189555-01#Text>.
15. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: наказ Міністерства аграрної політики України від 18.05.2002 року № 132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01#Text>.
16. Про затвердження спеціальних форм первинної документації для суб'єктів рибного господарства в галузі аквакультури: наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.06.2012 року № 362. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-12#Text>.
17. Про організацію ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в системі Міністерства аграрної політики України: наказ Міністерства аграрної політики України від 01.11.2000 року № 216. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0216555-00#Text>.
18. Амонс С. Е. Економіка рибогосподарських підприємств. Методичні рекомендації для проведення практичних занять для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 0902 «Рибне господарство та аквакультура», напрям підготовки 6.09201 «Водні біоресурси та аквакультура», для студентів денної та заочної форми навчання. Вінниця : РВВ ВНАУ, 2019. 82 с. URL: <http://socrates.vsau.org/b04213/html/cards/getfile.php/19796.pdf>